

Besluit Verlenen ontheffing

Zonnepark Wenumseveld B.V.
Mevrouw W. van den Hoogen-Bakker
Pettelaarpark 10
5216 PD DEN BOSCH

Datum

4 april 2023

Zaaknummer

2021-009353

Onderwerp

Wet natuurbescherming -
soortbescherming

Inlichtingen bij

Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad

1 van 34

Locatie

Wenumseveld Apeldoorn

Gemeente

Apeldoorn

Activiteit

Aanleg van een zonnepark

Beste mevrouw Van den Hoogen-Bakker,

Hierbij ontvangt u een definitief besluit over bovengenoemde aanvraag. Wij verlenen u deze ontheffing.

De bijlagen zijn onderdeel van dit besluit

Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Ook zijn de voorschriften van deze ontheffing beschreven in bijlage 1. In bijlage 2 zijn figuren van het projectgebied opgenomen en in bijlage 3 is een kaart met mitigerende maatregelen en een berekening van de benodigde compensatie opgenomen. Neem alle bijlagen goed door.

Definitief besluit

Wij verlenen u deze ontheffing.

Ten opzichte van het ontwerpbesluit zijn er enkele wijzigingen aangebracht met betrekking tot de uitwerking van de mitigerende maatregelen en de compensatiepercelen.

U ontvangt nu het definitieve besluit. Wij publiceren dit besluit op www.overheid.nl. Diegenen die een zienswijze hebben ingediend en andere belanghebbenden kunnen in beroep gaan tegen het besluit.

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

provincie
Gelderland

Datum

4 april 2023

Zaaknummer

2021-009353

Blad

2 van 34

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op [gelderland.nl](https://www.gelderland.nl). U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99. Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Erik Steenbergen
Teammanager Vergunningverlening

Documentnummers inzage stukken:

03500813, 03500814, 03500815, 03500817, 03625564, 03625565, 03625567, 03625568,
03695581, 03695583

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting besluit
- Bijlage 2 – Kaart projectgebied
- Bijlage 3 – Mitigerende maatregelen

Beroep

Diegenen die een zienswijze hebben ingediend en andere belanghebbenden kunnen binnen zes weken na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd hiertegen een beroepschrift indienen bij de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem). Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of een organisatie) bestaat de mogelijkheid digitaal beroep of een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl.

Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland via telefoonnummer (088) 361 2000 of op www.rechtspraak.nl.

BIJLAGE 1

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Zonnepark Wenumseveld B.V., Pettelaarpark 10, 5216PD Den Bosch, hierna te noemen de aanvrager, van 1 juli 2021 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje *beoordeling* wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- Onder het kopje *zienswijzen* worden de binnengekomen zienswijzen behandeld;
- De beslissing wordt afgesloten met een *conclusie en overige verplichtingen*.

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 1 juli 2021 ontvingen wij een aanvraag van Zonnepark Wenumseveld B.V. voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.10 lid 1b voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de das.

De ontheffing wordt aangevraagd op basis van de in de wet genoemde belangen van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten en van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing. Er is voor het aangevraagde project niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Op 7 februari 2022 hebben wij van de aanvrager aanvullende stukken ontvangen waarom wij per e-mail van 18 januari 2022 hebben verzocht. Ook op 25 mei 2022, 29 juni 2022, 14 juli 2022, 17 oktober en tenslotte op 15 november 2022 hebben wij aanvullende informatie ontvangen.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op artikel 3.10 lid 2 van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan Zonnepark Wenumseveld B.V., Pettelaarpark 10, 5216PD Den Bosch;

voor de soort, verbodsbepaling en wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 1

Tabel 1 Soort, verbod en belang

Soort	Verbod		Belang
Das (<i>Meles meles</i>)	Artikel 3.10 lid 1b	Het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	A

Belang:

- A. Artikel 3.10 lid 2 onder a van de Wnb: in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde.

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing geldt voor het gebied tussen de Stadhoudersmolenweg, Wenumseveldweg en De Grift te Apeldoorn in het plangebied zoals aangegeven in figuur 1 van bijlage 2, inclusief de compensatiegebieden te vinden in figuur 2 en 3 van Bijlage 3.
2. De ontheffing geldt voor zowel de aanleg- als de gebruiksfase. De aanlegwerkzaamheden moeten uiterlijk 30 september 2027 uitgevoerd zijn. De ontheffing voor de gebruiksfase is maximaal 30 jaar na afronding van de aanlegwerkzaamheden geldig.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soort, verbod en belang zoals weergegeven in tabel 1.
4. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met de provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval

Datum

4 april 2023

Zaaknummer

2021-009353

Blad

5 van 34

zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2021-009353.

5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2021-009353.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waardoor verbodsbepalingen worden overtreden moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2021-009353.
10. De voorgenomen werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de das.
11. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waardoor verbodsbepalingen worden overtreden wordt door de ontheffinghouder een ondertekende opdrachtbevestiging van de ecologische begeleiding verstrekt aan de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2021-009353. In de

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

opdrachtbevestiging dient een omschrijving van de ecologische begeleiding, de naam en het telefoonnummer van de ecologisch deskundige te worden vermeld.

12. Vanaf het moment dat verstorende werkzaamheden plaatsvinden is de ontheffinghouder ervoor verantwoordelijk dat de ecologisch deskundige tijdens de ecologische begeleiding alle bevindingen bijhoudt in een logboek. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en begeleid, en hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke beschermde soorten op welke locatie zijn waargenomen. Tevens dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Het logboek moet altijd aanwezig zijn op de projectlocatie en dient door de ontheffinghouder op verzoek van een toezichthouder direct te worden overhandigd.
13. Het logboek dient door de ontheffinghouder uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden aan de provincie Gelderland te worden verstrekt via post@gelderland.nl, onder vermelding van zaaknummer 2021-009353.

Soortspecifieke voorschriften

14. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd onder het kopje “Mitigerende maatregelen” en de toelichting op de maatregelen in tabel 3 en in “Activiteitenplan aanleg zonnepark Wenumseveld Apeldoorn” (Van der Sluis en Gerritsma, 2021) en een aanvulling daarop van Ecogroen (“Uitwerking maatregelen kwaliteitsverbetering das ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming Zonnepark Wenumseveld van 15 november 2022”) dienen te worden uitgevoerd.
15. De deskundige zoals genoemd in voorschrift 10 begeleidt in elke geval het plaatsen of aanbrengen van mitigerende maatregelen.
16. Als in de broedperiode gewerkt wordt, dienen aanwezige broedgevallen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden te blijven. Een deskundige op het gebied van vogels dient te bepalen of en welke werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.
17. Voorafgaand aan de werkzaamheden en het ongeschikt maken van het leefgebied dient een inspectie van het plangebied plaats te vinden door een ecologische deskundige.
18. Indien tijdens de werkzaamheden toch beschermde soorten worden aangetroffen, dient het werk ter plaatse stopgezet te worden totdat deze soorten uit zichzelf vertrokken zijn. Een deskundige op het gebied van de desbetreffende soortgroep dient hierbij geraadpleegd te worden. Indien de soorten niet uit zichzelf vertrekken, dient contact opgenomen te worden met de provincie Gelderland om toestemming te vragen voor aanvullende maatregelen.

19. De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor een deugdelijk beheer van de compensatielocaties, zodat deze locaties omgevormd worden tot een optimaal dassenfoerageergebied. De initiatiefnemer zorgt daartoe voor een tweejaarlijks monitoringsrapport om de voortgang en beheer van het optimale foerageergebied te kunnen volgen.
20. Het tweejaarlijks monitoringsrapport dient te worden aangeleverd aan de Provincie Gelderland in de maand maart, te beginnen twee jaar na de ingebruikname van het zonnepark, eindigend met de einddatum van de exploitatie van het zonnepark. Het monitoringsrapport dient te worden aangeleverd onder vermelding van het zaaknummer 2021-009353 aan post@gelderland.nl.
21. De monitoringsopzet dient na de ingebruikname van het zonnepark te worden aangeleverd aan de Provincie Gelderland. Daarbij dient onder andere aan de orde te komen: manier van beheren van de graslanden (bemesting, beweiding en maaibeheer), manier van beheren van de heggen en singels en andere houtopstanden en beheer van de aanwezige sloten en afvoer en verwerking van het slootmaaisel.
22. Aangezien de omvorming naar optimaal foerageergebied een cruciaal onderdeel vormt van het compensatieplan, dient de aanplant van singels in het compensatiegebied zo snel mogelijk uitgevoerd te worden, in elk geval vóór de aanleg van het zonnepark.
23. De beheerperiode van de compensatiegebieden dienen overeen te komen met de totale periode dat het zonnepark geëxploiteerd wordt (maximaal 30 jaar na afronding van de aanlegwerkzaamheden). Indien het beheer van de compensatiepercelen tussentijds veranderd is de initiatiefnemer verantwoordelijk voor het realiseren van een alternatieve compensatie.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project

In de aanvraag beschreven project

Zonnepark Wenumseveld B.V. (eigendom van Statkraft) is voornemens om ten noorden van Apeldoorn een zonnepark te realiseren. Het projectgebied wordt aan de zuidzijde begrensd door een groengebied met wateren langs de Stadhoudersmolenweg, aan de westzijde door de Wenumseveldweg, aan de oostzijde door De Grift (met daaraan grenzend het Apeldoorns Kanaal) en aan de noordzijde door een naamloos zandpad. Het plangebied bestaat overwegend uit intensief grasland. Het gebied wordt doorsneden door enkele greppels, een houtwal met voornamelijk essen, een elzensingel, een rij esdoorns en daarnaast staan verspreid enkele solitaire eiken. In totaal is het plangebied circa 20 hectare groot. Binnen het gebied wordt op een oppervlakte van 7,1 hectare zonnepanelen aangebracht. Daarnaast worden verharde toegangswegen over 0,52 ha aangebracht en transformatorhuisjes, weerstation en andere kasten geplaatst (0,05 hectare). In totaal worden acht vrijstaande bomen gekapt. De aanleg van het zonnepark staat gepland vanaf 2023.

In het bij de aanvraag toegevoegde projectplan “Activiteitenplan aanleg zonnepark Wenumseveld Apeldoorn” (Van der Sluis en Gerritsma, 2021) en een aanvulling daarop van Ecogroen (“Uitwerking maatregelen kwaliteitsverbetering das ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming Zonnepark Wenumseveld van 15 november 2022”) zijn opgenomen:

- het uitgevoerde ecologisch onderzoek en de resultaten;
- een effectbeoordeling van het project;
- de te nemen mitigerende of compenserende maatregelen;
- alternatievenafweging;
- onderbouwing wettelijk belang;
- beoordeling staat van instandhouding.

In de aanvraag beschreven ecologische waarden en de effecten van het project op deze waarden

Er heeft een ecologisch onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de das in het plangebied in 2021. Er is een burcht (midden in het plangebied) en een vluchtpijp (op 850 meter van de hoofdburcht) van de das aangetroffen. De burcht bestaat uit drie pijpen, waarvan twee belopen zijn. Op basis van beeldmateriaal is geconcludeerd dat de burcht een functie heeft als voortplantingsplaats voor de das. Als het gaat om essentieel foerageergebied rond deze voortplantingsburcht, gaan we uit van een straal van 500 meter rond deze burcht (overeenkomend met ca. 75 ha).

In de zone van 500 meter rondom de hoofdburcht is 22,1 hectare primair (=grasland) en 1,6 hectare secundair (=bouwland) foerageergebied beschikbaar, waarbij opgemerkt moet worden dat de oostkant begrensd wordt door De Grift en het Apeldoorns kanaal. Daardoor is de zone aan de oostkant beperkt. Daarnaast is de zone van 1.000 meter rondom de hoofdburcht in het

projectgebied 93,3 hectare primair en 16,9 hectare secundair foerageergebied beschikbaar. Het uitgangspunt is dat de das het Apeldoorns kanaal als een 'natuurlijke' grens van het territorium beschouwt.

Tabel 2 geeft een overzicht van de resultaten van het uitgevoerde ecologisch onderzoek en de te verwachten effecten van het project.

Tabel 2 Resultaten ecologisch onderzoek en effectbeoordeling

Aangetroffen soorten	Aantal aangetroffen verblijfplaatsen in het plangebied	Aantal verblijfplaatsen waar negatieve effecten verwacht worden
Das	1 hoofdburcht	1 hoofdburcht

Het plangebied biedt in beperkte mate nestgelegenheid aan vogels. Werkzaamheden waarbij mogelijk nestgelegenheid verloren gaat dienen buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd of na een broedvogelcontrole. Daarnaast kunnen verschillende (algemene) soorten, waarvoor een provinciale vrijstelling in het kader van ruimtelijke ingrepen geldt, binnen het plangebied voorkomen.

Niet aangetroffen zijn:

- overige soorten vleermuizen en functies, nesten van jaarrond beschermde vogels, reptielen, amfibieën, overige zoogdieren, beschermde planten, vissen, vlinders en andere ongewervelden.

Kortetermijneffecten

Bij uitvoering van het plan gaan geen verblijfplaatsen van de das verloren. Wel kunnen dassen ten tijde van de werkzaamheden verstoord worden bij het foerageren en migreren. Door maatregelen wordt die verstoring tijdens de aanleg van het zonnepark voorkomen.

Langetermijneffecten

Ten gevolge van het inrichten van het zonnepark verandert ongeveer 20 ha met voornamelijk grasland, dat geschikt is als primair foerageergebied, van functie. Met name rond de huidige voortplantingsburcht verdwijnt foerageergebied. Zonder mitigerende maatregelen zullen negatieve effecten op de functionaliteit van de voortplantingsburcht optreden als gevolg van het verdwijnen van foerageergebied en de extra migratienoodzaak om geschikt alternatief foerageergebied te bereiken. De staat van instandhouding is van das landelijk gezien gunstig en de populatietrend van de das kan worden beoordeeld als 'verbeterend'. De lokale staat van instandhouding (in Gelderland) is in de huidige situatie gunstig (Logemann, 2018).

Preventieve maatregelen

De aanlegwerkzaamheden worden zoveel mogelijk buiten het broedseizoen uitgevoerd om doden, verwonden of verstoren van broedende vogels te voorkomen.

Mitigerende maatregelen

Om de functionaliteit van het plangebied als foerageer- en leefgebied voor de das te waarborgen, worden de volgende maatregelen gerealiseerd:

1. vrije toegankelijkheid van het zonnepark voor das (als migratieroute naar foerageergebied binnen én buiten het zonnepark);
2. creëren van habitat van hoge kwaliteit aan de randen van het zonnepark (als foerageergebied voor de das);
3. inrichten van twee compensatiepercelen van in totaal 4,0 hectare buiten het zonnepark;
4. het voorkómen van verstoring van de verblijfplaatsen binnen het zonnepark;
5. het werken buiten de kwetsbare perioden.

Toelichting op de maatregelen**Ad 1: Vrije migratie voor de das**

Het verplichte hekwerk rond het zonnepark zal zonder verdere maatregelen een barrière voor dassen vormen. Daarom zal het hekwerk aan de noord- en westzijde van het plangebied over de gehele lengte vanaf 20 cm boven het maaiveld worden geplaatst. Hierdoor kan de das het hekwerk vrij passeren. Daarnaast zullen de voor das aantrekkelijke gebiedsdelen met dekking door hagen/singels direct aansluiten op de voortplantingsburcht in het zonnepark.

Langs de zuidgrens van het zonnepark wordt een dicht hekwerk toegepast die voor de das niet passeerbaar is en leidt naar een faunapassage onder de brug langs de Grift. Tevens worden in het hekwerk ontsnappingspoortjes geplaatst, zodat dassen die toch achter het hekwerk komen het plangebied weer in kunnen. Dit voorkomt dassenslachtoffers op de drukke Stadhoudersmolenweg.

Ad 2: Optimaliseren foerageergebied binnen het plangebied

Het plangebied heeft momenteel een goede kwaliteit als foerageergebied voor de das, aangezien het plangebied vooral bestaat uit grasland (primair foerageergebied).

Ten gevolge van het plaatsen van zonnepanelen wijzigt circa 20 ha primair foerageergebied (grasland) van geschiktheid als foerageergebied. Daarbij verdwijnt in elk geval de oppervlakte onder de panelen als foerageergebied.

Aan de buitenranden van het zonnepark wordt het bestaande grasland (waar geen panelen komen) opgewaardeerd tot kwaliteitsgrasland. Daarnaast wordt een deel van de stroken grasland tussen de panelen, die een breedte hebben van ca. 3 meter, geoptimaliseerd als kwaliteitsgrasland. Voor stroken van 3 meter of meer is een landbouwkundig gebruik met periodieke bemesting, beweiding en eventueel maaien mogelijk, omdat er met landbouwwerktuigen tussendoor gewerkt kan worden.

De volgende maatregelen worden toegepast om de graslanden te optimaliseren:

- Doorzaaien grasland met klaver;
- Aanplant hoogstamfruitbomen in de 50 meterzone rond de dassenburcht (circa 115 stuks, maat 8-10);
- Aanplant singel met besdragende struiken langs de west- en noordgrens (4 m breed en lengte circa 560 m);

- Lage knipheggen langs de bestaande greppels in het gebied en langs de zuid- en oostgrens (circa 1.925 m);

Daarnaast worden de zonnepanelen niet strak tegen elkaar gelegd, maar zal er aan zowel de zijkanten als bovenkanten van de panelen 2 cm ruimte zitten tussen de panelen waardoor licht en regen tussen de panelen door op de bodem komt.

Er worden minimaal drie (voor dassen toegankelijke) uitgerasterde compartimenten gemaakt om schapenbegrazing mogelijk te maken. Er wordt steeds één compartiment gebruikt voor begrazing en de te begrazen compartimenten rouleren regelmatig (na circa 1 maand, afhankelijk van het aantal schapen en de snelheid waarmee het gras wordt afgegraasd), zodat voor das altijd optimale korte grasvegetaties aanwezig zijn.

Ad 3: Inrichten compensatiepercelen als vervangend foerageergebied

Als extra maatregel wordt een huidig maisperceel van circa 2 ha ten noorden van het plangebied (zuidelijk van de Papegaaiweg) ingericht als foerageergebied van hoge kwaliteit. Aan de west-, noord- en oostzijde van dit compensatieperceel wordt struweelhaag aangeplant over een breedte van 5 m. De rest van het perceel wordt ingericht als kruidenrijk grasland met inzaai van witte klaver.

Voor de gehele oppervlakte kwaliteitsgrasland geldt dat de grond zal worden bemest met vaste stalmest (ter bevordering van de regenwormenpopulatie) en dat geen gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast. Daarnaast is een perceel van 2 ha bestaand grasland dat eigendom is van De Herenboeren Apeldoorn deels (circa 0,6 ha) geoptimaliseerd tot kwaliteitsgrasland door de aanplant en beheer van fruitbomen.

Bovenstaande compensatie betekenen dat hiermee in totaal 3 ha effectief foerageergebied wordt opgewaardeerd tot 5,2 ha effectief foerageergebied.

Ad 4. Het voorkomen van verstoring van de aanwezige burcht

Langs de zuidzijde van de houtwal ligt een A-watergang van Waterschap Vallei en Veluwe (greppel) met een belangrijke waterafvoerende functie. Om het bestaande onderhoud van de greppel mogelijk te blijven houden, wordt een zone van vijf meter direct ten zuiden van de greppel vrijgehouden van aanplant. Hierdoor blijft onderhoud van de A-water-gang door het waterschap mogelijk. Binnen de zone van 20 meter rondom de verblijfplaatsen worden geen zonnepanelen geplaatst. Op de 20-meter grens wordt tijdelijk - gedurende de werkzaamheden - een voor dassen passeerbaar hekwerk met dicht doek of een muur van hooi- of stobalen geplaatst, zodat verstoring van de verblijfplaatsen wordt voorkomen.

Ad 5: Werken buiten de kwetsbare perioden.

Werkzaamheden in het kader van aanplant groen binnen een zone van 50 m rond de verblijfplaatsen dient overdag uitgevoerd te worden tussen een uur na zonsopkomst en een uur voor zonsondergang. Daarnaast is binnen deze zone gemotoriseerd materieel/ materiaal niet toegestaan en dienen de werkzaamheden binnen enkele dagen afgerond te worden.

Werkzaamheden buiten deze zone dienen bij voorkeur overdag uitgevoerd te worden tussen een uur na zonsopkomst en een uur voor zonsondergang. Daardoor is werkverlichting niet nodig en treedt geen verstoring van dassen op door licht, of door aanwezige mensen en machines.

Tabel 3 geeft een samenvatting van de te realiseren voorzieningen voor de das. De voorzieningen worden aangebracht conform de richtlijnen uit het kennisdocument van BIJ12. In bijlage 3 van deze ontheffing zijn de locaties van de voorzieningen opgenomen.

Een cijfermatige uitwerking van de compensatieopgave is te vinden in Tabel A in Bijlage 3. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen compensatie binnen het plangebied en daarbuiten.

Tabel 3 Overzicht van de te realiseren alternatieve voorzieningen

Soorten waarop negatief effect wordt verwacht	Tijdelijke mitigatie	Permanente mitigatie/compensatie
Das	N.v.t.	Inrichting De inrichting van het plangebied is vastgelegd in het projectplan “Activiteitenplan aanleg zonnepark Wenumseveld Apeldoorn” (Van der Sluis en Gerritsma, 2021) en een aanvulling daarop van Ecogroen van 15 november 2022 (“Uitwerking maatregelen kwaliteitsverbetering das ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming Zonnepark Wenumseveld”). De inrichting is gericht op het instandhouden en versterken van de foerageer- en migratiemogelijkheden van de das. Het inrichtingsplan is vastgelegd in figuur 4 van Bijlage 3 aangevuld met een uitgebreide legenda. Het zonnepark zal met singels en heggen worden ingericht. In een rand buiten de zonnepanelen blijft een bredere zone aanwezig welke ingericht wordt als soortenrijk grasland en afgeschermd wordt met een struweelhaag, welke als verbinding zal dienen. De berekening van de compensatie-opgave is opgenomen in Tabel A in Bijlage 3. De panelen bestaan uit PV-panelen, welke in zuidopstelling worden geplaatst. Tussen de verschillende panelen wordt een opening gelaten van ca. 2 cm om ook vocht meer verdeeld onder de panelen te laten komen. Tussen de rijen zonnepanelen is deels ruimte van 2,5 meter en deels ca. 3 meter ruimte. Rondom de paneelvelden is een onderhoudspad van 3,5 meter van aanwezig. Op het terrein komen enkele trafostations welke middels een onderhoudspad te bereiken zijn. De onderzijde van het hekwerk wordt 20 cm boven maaiveld geplaatst, waardoor het zonnepark voor de das toegankelijk blijft over de gehele breedte (m.u.v. de zuidzijde van het zonnepark waar een dassenraster geplaatst wordt om een Stadshoudermolenweg veilig te kunnen passeren).

Datum

4 april 2023

Zaaknummer

2021-009353

Blad

13 van 34

		De hagen worden aangeplant met soorten als hazelaar, Gelderse roos, hondsroos, eenstijlige meidoorn, wilde appel, wilde peer, sleedoorn, Europees krentenboompje, wilde kardinaalsmuts en gewone vlier. Kniphagen worden aangeplant met meidoorn. Beheer De graslanden binnen het zonnepark worden begraaasd met schapen, en waar nodig aanvullend gemaaid. Begrazing vindt plaats door middel van compartimenteringsbegrazing. Hierdoor is er altijd een variatie aan vegetatie aanwezig. De gronden binnen het zonnepark worden bijgezaaid met een klavermengsel. Grasland buiten het zonnepark wordt eveneens bijgezaaid met een klavermengsel, en wordt deels gemaaid als hooiland met nabegrazing en deels begraaasd door rundvee en/of schapen. Deze gronden worden strookgewijs bemest met ruwe stalmest (1x/jr). Binnen het plangebied (binnen en buiten het zonnepark) wordt geen gebruik gemaakt van pesticiden.
--	--	--

Beoordelingskader

Tabel 4 geeft een overzicht weer van de relevante aspecten waarop getoetst is in het kader van de Wnb.

Tabel 4 Beoordeling van het toetsingskader

Toetsingskader	Beoordeling
<i>Er is voldoende onderzoek uitgevoerd naar alle mogelijk voorkomende soortgroepen en alleen op de aangevraagde soorten treedt een effect op door het project.</i> Toelichting: Er is door de onderzoeksbureaus voldoende oriënterend en aanvullend onderzoek uitgevoerd volgens de Kennisdocumenten van BIJ12.	Ja
<i>Het onderzoek naar de aangevraagde soorten is door deskundigen uitgevoerd en door ons als voldoende beoordeeld.</i> Toelichting: Het aanvullend onderzoek is door onderzoeksbureaus uitgevoerd volgens de richtlijnen van de Kennisdocumenten van BIJ12.	Ja
<i>De negatieve effecten op de aanwezige natuurwaarden worden met de voorgeschreven maatregelen voldoende gemitigeerd en gecompenseerd.</i> Toelichting: Er worden ter mitigatie diverse vegetatiestructuren in en rondom het projectgebied aangelegd en versterkt. De beide compensatieoppervlakten worden ingericht als optimaal dassenfoerageergebied. Daarnaast zal een natuurinclusief beheer worden toegepast in het zonnepark. Volgens de compensatie-berekening in Tabel A van Bijlage 3 wordt er bovenop de 100% te realiseren compensatie (16 hectare effectief foerageergebied) nog circa 0,4 ha extra gerealiseerd.	Ja
<i>De alternatieve locaties, werkwijze, inrichting en planning zijn voldoende afgewogen en er is geen bevredigend alternatief.</i>	Ja
<i>Het wettelijk belang waarvoor is aangevraagd zoals aangegeven in tabel 1 is van toepassing en voldoende onderbouwd.</i>	Ja

Datum

4 april 2023

Zaaknummer

2021-009353

Blad

14 van 34

<i>De lokale staat van instandhouding van de aangevraagde soorten blijft gewaarborgd door het nemen van de voorgeschreven maatregelen.</i>	Ja
--	----

Extra toelichting beoordeling ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen

Tijdens een veldbezoek in februari 2021 is het verwachte terreingebruik van de das in kaart gebracht. Daarnaast zijn bekende burchten binnen een zone van 2,5 km op bewoning gecontroleerd. In februari en maart 2021 is onderzoek verricht door middel van het plaatsen van camera's. In de houtwal centraal in het plangebied zijn een hoofdburcht en een vluchtpijp van de das aangetroffen. De burcht bestaat uit drie pijpen, waarvan er twee belopen zijn. Op basis van beeldmateriaal is vastgesteld dat er een zogend vrouwtje in het plangebied aanwezig is. De burcht heeft hiermee aantoonbaar een functie als kraamverblijfplaats. Een andere das is niet op camera vastgelegd. Hiermee is voldoende onderzoek verricht naar de aanwezigheid van de das in het plangebied.

Extra toelichting andere bevredigende oplossing

De opgave voor het opwekken van grondgebonden zonne-energie binnen gemeente Apeldoorn is groot. De ambitie is om een aanbod van 255 MWp in 2028 en 561 MWp in 2038 te realiseren. In 2030 wil de gemeente 250 hectare zonneparken gerealiseerd hebben. De realisatie van een zonnepark met een oppervlakte van 20 hectare is qua ruimtelijke ordening, financiële haalbaarheid en eigendomssituatie niet overal mogelijk.

Extra toelichting belang

Om de gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan, zien overheden, bedrijven en burgers zich genoodzaakt om een energietransitie in gang te zetten. Er wordt geïnvesteerd in duurzame energiewinning. Gelijktijdig worden wereldwijd stappen gezet om fossiele brandstoffen uit te faseren, bebouwing te isoleren en anderszins zuiniger met energiebronnen om te gaan. In het Klimaatakkoord is de ambitie vastgelegd om onze uitstoot van CO₂ te reduceren met 49% in 2030. Om de klimaatafspraken in de komende tien jaar na te komen hebben inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties van zeven gemeenten (o.a. gemeente Apeldoorn), Provincie Gelderland en de Waterschappen in de Cleantech Regio samengewerkt aan de Regionale Energie Strategie (RES). In die strategie staat beschreven hoeveel zon- en windenergie de Cleantech Regio in de periode tot 2030 wil realiseren en welke mogelijkheden gezien worden voor zon- en windenergie na 2030.

Met dit project wordt een zonnepark gerealiseerd met een vermogen van circa 15,5 MWp, waarmee stroom wordt opgewekt voor zo'n 4.200 huishoudens. Daarmee draagt het bij aan de ambities en het beleid van rijk, provincie en gemeente gericht op een transitie naar een duurzame energievoorziening. Apeldoorn heeft de ambitie in 2030 28% energieneutraal te zijn. Ingezet wordt onder andere op grootschalige duurzame energieopwekking in de vorm van zonne-energie. Om de doelstelling te halen is zowel opwekking van zonne-energie nodig met zonnepanelen op daken als met grondgebonden zonneparken.

ZIENSWIJZEN

Naar aanleiding van het ontwerpbesluit zijn zienswijzen binnengekomen:

Zienswijzen ingediend door Ecogroen namens Zonnepark Wenumseveld B.V. te Apeldoorn, gedateerd 1 februari 2023;

Zienswijzen van Dorpsraad Wenum Wiesel te Wenum Wiesel, gedateerd 25 januari 2023;

Zienswijzen van Wenum Hoeve te Wenum Wiesel, gedateerd 31 januari 2023;

Zienswijzen van Herenboerderij Wenumseveld te Wenum Wiesel, gedateerd 4 januari 2023;

Zienswijzen van Stichting Das&Boom en Stichting Valouwe Natuur te Beek-Ubbergen/Harderwijk, gedateerd 25 januari 2023.

Zonnepark Wenumseveld B.V.

Opwaardering perceel Herenboeren

Als uitgangspunt voor de berekeningen is het grondgebruik in het jaar 2019 genomen. In dit jaar zijn de gronden binnen het plangebied in gebruik gekomen door Zonnepark Wenumseveld. In 2020 zijn de gronden in het plangebied omgezet tot grasland om begrazing met schapen mogelijk te maken. In 2020 is bovendien de boomgaard op het perceel van de Herenboeren aangeplant.

In 2019 en hoogstwaarschijnlijk in de jaren voor 2019 was echter al sprake van een bezette (kraam)burcht van das in de houtwal in het plangebied. De aanwezigheid van maispercelen in het plangebied en het ontbreken van een boomgaard op het perceel van de Herenboeren heeft destijds geen invloed gehad op het functioneren van de burcht in het plangebied (de burcht is in 2019 en voor 2019 al in gebruik geweest).

Omdat de boomgaard wel een duidelijke verbetering vormt ten opzicht van de oude situatie met intensief beheerd grasland én de locatie op korte afstand van het plangebied is gelegen, is naar onze mening de opwaardering met 50% terecht.

Reactie: Omdat het betreffende perceel in 2021 zodanig is ingericht dat deze een betere kwaliteit heeft voor de das en de dassenburcht al langer aanwezig is in het plangebied kan het perceel ingezet worden voor de compensatie van het verloren foerageergebied als gevolg van de aanleg van het zonnepark. We plaatsen hierbij wel de kanttekening dat het perceel niet volledig ingezet kan worden ten behoeve van compensatie, omdat de stroken tussen de bomenrijen geen geschikt foerageergebied zijn voor de das (hier wordt niet gemaaid en bemest). Voor de compensatie mag dan ook alleen het oppervlak meegenomen worden dat een kwaliteitsverbetering voor de das omvat, dit betreft 33% van het oppervlak gebaseerd op de lengte van de rijen fruitbomen met een breedte van 2 meter per bomenrij. Dit is verwerkt in een aangepaste compensatieberekening.

Wijziging beheer perceel Herenboeren

Op basis van de verleende ontwerpontheffing zien we graag een wijziging van de toegestane wijze van beheer van het perceel van de Herenboeren. We zijn van mening dat ook een wijziging van het beheer een opwaardering van 50% van het perceel rechtvaardigt (zie onderstaand thematische beschrijving).

Maaibeheer, tuinbouwactiviteiten en bemesten

Rondom de fruitbomen op het perceel van de Herenboeren wordt jaarlijks gemaaid en de bomen worden regelmatig bemest. Hierdoor is een korte grasvegetatie rond de bomen aanwezig die een aantrekkelijke foerageerplek vormt voor dassen. Onder de fruitbomen is het beheer optimaal voor regenwormen (belangrijke voedselbron voor das). Op de overige delen wordt vooral gefaseerd beheer toegepast dat gericht is op een verhoging van biodiversiteit. Het gefaseerde beheer zorgt voor een gevarieerder voedselaanbod en meer aanbod van grotere prooien voor das (o.a. muizen, amfibieën, kevers, slakken, rupsen en larven) dan een regulier beheerd grasland (vooral regenwormen). Juist grote prooien leveren de das veel energie in de kraamtijd, zodat minder tijd besteed hoeft te worden aan foerageren. Daarnaast zijn op het perceel ook enkele smalle stroken in gebruik voor de teelt van bepaalde gewassen (o.a. verschillende koolsoorten). De fruitbomen/bessenstruiken, de smalle stroken met tuinbouw en de afwisseling van kort gemaaid, bemeste delen rond de bomen en de ruigere, gefaseerd beheerde delen zorgen voor een verbetering ten opzichte van de situatie in 2019 met intensief beheerd grasland.

In gefaseerd beheerd grasland is bemesting naar onze mening niet zinvol en staat bemesting juist de ontwikkeling van meer biodiversiteit in de weg. Ook zorgt begrazing van schapen en runderen voor vraatschade aan jonge fruitbomen en te telen gewassen en daardoor is begrazing ook geen geschikte beheerwijze.

Valfruit en bessenstroken

In de oogsttijd vormt het valfruit onder de bomen en de aangeplante bessenstruiken een belangrijke aanvullende voedselbron voor das. Het valfruit en de bessen blijven beschikbaar, ongeacht het toe te passen beheer.

Afrastering

Een klein, wisselend deel rond de kippen caravan (circa 150 m²) wordt uitgerasterd, zodat de kippen vrij kunnen uitlopen in periodes zonder ophokplicht. Deze oppervlakte is dermate klein (minder dan 1%) dat dit gebruik nauwelijks leidt tot vermindering van het voedselaanbod. Bovendien is het - vanwege de ophokplicht - niet mogelijk om de kippen buiten te laten lopen in het overgrote deel van het jaar. In de perioden met ophokplicht wordt geen afrastering toegepast.

Uit een gesprek met de Herenboeren blijkt dat de vraatschade door hazen en herten in één winterperiode heeft plaatsgevonden. Vraatschade is deze winter nog niet opgetreden en voor de toekomst wordt verwacht dat de vraatschade uiteindelijk niet meer plaatsvindt door het ouder

worden van de bomen (de bast is dan niet meer aantrekkelijk om op te eten). Ook is het mogelijk om de stammen van de jonge fruitbomen met boombeschermers te beschermen tegen vraat en te telen gewassen uit te rasteren. Begrazing door schapen zou dan een optie kunnen zijn, maar ook zonder begrazing zien wij een verbetering t.o.v. de situatie in 2019 voor de das.

We pleiten dus voor een wijzing van de toegestane wijze van beheer van het perceel van de Herenboeren welke ook zorgt voor een verbetering ten opzichte van de situatie in 2019 met intensief beheerd grasland, alhoewel een andere methode hanterend.

Reactie: Omdat het perceel van de Herenboeren niet volledig in een opwaardering van de das resulteert kan het perceel niet volledig worden ingezet voor compensatie. Zie ook onze reactie op de zienswijze 'Opwaarderingperceel Herenboeren'.

Compensatie voor omzetten grasland naar tuinbouwgrond en varkensweide

Zonnepark Wenumseveld is niet verantwoordelijk voor de omzetting van 7 hectare grasland naar 6 hectare tuinbouwgrond en 1 hectare varkensweide. Naar onze mening is Zonnepark Wenumseveld alleen genoodzaakt om het foerageergebied te compenseren dat binnen het toekomstige zonnepark verloren gaat. De provincie Gelderland kan hierover wellicht een oordeel over vellen.

Reactie: zonnepark Wenumseveld is inderdaad niet verantwoordelijk voor het omzetten van 7 hectare grasland naar 6 ha tuinbouwgrond en 1 ha varkensweide. Zonnepark Wenumseveld is wel verantwoordelijk voor de compensatie van effectief foerageergebied dat door het plaatsen van de zonnepanelen verloren gaat. De betreffende percelen hebben in het verleden regelmatig verschillende bestemmingen gehad. Dit heeft niet tot negatieve effecten voor de das geleid en is daarom niet relevant voor de compensatieberekening.

Onduidelijkheid over het wel of niet aanplanten van stekelig groen

In het ontwerpbesluit staat op pagina 11 onder ad 4: Voor de aanlegfase wordt dicht, stekelig groen in een straal van 20 meter rondom de hoofdburcht en de vluchtpijp aangebracht. Langs de zuidzijde van de houtwal ligt een A-watgang van Waterschap Vallei en Veluwe (greppel) met een belangrijke waterafvoerende functie. Om het bestaande onderhoud van de greppel mogelijk te blijven houden, wordt een zone van vijf meter direct ten zuiden van de greppel vrijgehouden van aanplant. Hierdoor blijft onderhoud van de A watgang door het waterschap mogelijk.

Op de 20-meter grens wordt tijdelijk - gedurende de werkzaamheden - een voor dassen passeerbaar hekwerk met dicht doek of een muur van hooi- of stobalen geplaatst, zodat verstoring van de verblijfplaatsen wordt voorkomen.

Tijdens eerdere gesprekken is door de provincie aangegeven dat het niet gewenst/ nodig is om rond de burchten stekelig groen aan te planten en tijdens de aanlegfase hekwerk met dicht doek/ een muur van hooi- of stobalen te plaatsen rondom de burchten. Als de provincie nog steeds van

mening is dat geen stekelig groen rond de burchten aangeplant hoeft te worden of een hekwerk met dicht doek/ muur van hooi- of strobalen geplaatst hoeft te worden, dan zien we dit graag - om onduidelijkheid te voorkomen - ook graag gewijzigd terug in het definitieve besluit.

Reactie: Voor de Das is het niet bevorderlijk om in een zone van 20 meter stekelig groen te plaatsen, omdat ze hier hinder van kunnen ondervinden. Een haag van stekelig groen wordt wel geadviseerd, omdat dit als beschutting dient. Daarnaast is het nog steeds wenselijk om tijdens de aanlegwerkzaamheden een passeerbaar hekwerk van dicht doek of een muur van hooi- of strobalen te plaatsen. Dit om verstoring van de verblijfplaatsen te voorkomen. Het besluit is op dit punt aangepast.

Wenum Hoeve en Herenboeren Wenumseveld

Gebruik perceel voor compensatie

Cliënt constateert tot zijn eigen verbazing dat zijn gronden in het ontwerpbesluit (figuur 3 van bijlage 2) door aanvrager worden aangeduid als compensatiegebied. Cliënt heeft hierover namelijk op geen enkele wijze overleg over gevoerd met aanvrager, laat staan hier toestemming voor gegeven. Het verbaast cliënt ook dat u dit simpelweg opneemt in het ontwerpbesluit, zonder navraag te doen bij de eigenaar van de gronden waarnaar wordt verwezen in het ontwerpbesluit.

Reactie: De verantwoordelijkheid voor het compenseren van foerageergebied ligt bij de ontheffinghouder. Wanneer de ontheffinghouder grond van derden gebruikt om deze compensatie te realiseren is dit een overeenstemming tussen de ontheffinghouder en eigenaar van de grond. De provincie is geen partij in deze overeenkomst en heeft ook geen rol in het controleren of deze overeenkomst al dan niet in werking is. Indien tijdens controle blijkt dat het perceel niet als compensatie gebruikt wordt zoals afgesproken dan ligt de verantwoordelijkheid bij de ontheffinghouder. De eigenaar van het compensatieperceel wordt hier niet op aangesproken. Naar aanleiding van de zienswijzen hebben we zonnepark Wenumseveld verzocht om toe te lichten welke afspraken er met Wenum Hoeve gemaakt zijn. Op basis van deze afspraken hebben we het besluit aangepast.

Inrichting compensatieperceel

Cliënt staat er dan ook op dat zijn gronden uit het ontwerpbesluit worden gehaald en niet langer als compensatiegebied worden aangemerkt. Cliënt merkt op voorhand op geen medewerking te zullen verlenen aan de benodigde inrichting van het compensatiegebied en geeft aanvrager hier evenmin toestemming voor.

Reactie: Naar aanleiding van communicatie tussen zonnepark Wenumseveld en Wenum Hoeve zijn er alsnog nadere afspraken gemaakt. Uit deze afspraken blijkt het beheer dat door Wenum Hoeve wordt toegepast en dat Wenum Hoeve het beheer niet voor een periode van 30 jaar wil vastleggen. Naar aanleiding van deze afspraken is de compensatieberekening aangepast (zie reactie op de zienswijze 'Opwaardering perceel Herenboeren') en er is een

voorschrift opgenomen in het besluit waardoor zonnepark Wenumseveld verantwoordelijk is voor het realiseren van een alternatieve compensatie indien het beheer van de fruitboomgaard van Wenum Hoeve veranderd. Ook hier geldt dat Wenum Hoeve niet verantwoordelijk wordt gehouden voor de gevolgen van een aangepast beheer.

Kenbaar maken ontwerpbesluit

Ten slotte merkt cliënt op dat u het besluit ten onrechte niet aan hem heeft kenbaar gemaakt, waartoe u verplicht bent op grond van artikel 3:13 lid 1 Algemene wet bestuursrecht. Nu de gronden van cliënt in het ontwerpbesluit worden aangemerkt als compensatiegebied, maakt dit cliënt immers belanghebbende bij het ontwerpbesluit.

Reactie: Hoewel de fruitboomgaard van Wenum Hoeve onderdeel is van de compensatie, is Wenum Hoeve niet benoemd als verantwoordelijke voor compensatie. Het ontwerpbesluit is daarom niet aan Wenum Hoeve gericht en het is daarom niet nodig om een afschrift van het ontwerpbesluit te versturen. Nu er door Wenum Hoeve zienswijzen zijn ingediend op het ontwerpbesluit zal er wel een afschrift van het definitieve besluit worden verzonden.

Grasland omgezet naar tuinbouw en varkensweide

Daarnaast willen we in onze zienswijze ook aangeven dat we tegelijkertijd met het aanplanten van de boomgaard in April-2020 ook vlak achter de boomgaard 6 hectare grasland hebben omgezet naar tuinbouw en 1 hectare grasland hebben afgerasterd als varkensweide. Deze percelen zijn beide binnen een straal van 500 meter van de dassenburcht en hebben als resultaat dat deze percelen niet meer gebruikt kunnen worden als foerageergebied voor de das en dus afgewaardeerd moeten worden.

Reactie: Zoals ook omschreven in onze reactie op de zienswijze 'Compensatie voor omzetten grasland naar tuinbouwgrond en varkensweide' is zonnepark Wenumseveld niet verantwoordelijk voor het omzetten van 7 hectare grasland naar 6 ha tuinbouwgrond en 1 ha varkensweide.

Dorpsraad Wenum Wiesel

Gebruik compensatieperceel

In de ontwerpvergunning staat een compensatieperceel genoemd als foerageergebied voor de aanwezige dassen, namelijk een boomgaard. Daarover is echter geen contact geweest met de eigenaar van de grond en slechts heel laat en beperkt met de gebruiker van de grond en de eigenaar van de boomgaard. Deze partijen hebben ook geen toestemming verleend om dit perceel in te zetten als compensatieperceel.

Reactie: Het gebruik van de boomgaard is gebaseerd op afspraken die tussen zonnepark Wenumseveld en de eigenaar van de boomgaard worden gemaakt. De dorpsraad is in deze geen belanghebbende en we gaan hierop niet nader in.

Datum

4 april 2023

Zaaknummer

2021-009353

Blad

20 van 34

Groenelementen rondom het terrein

De aanwezigheid van de dassen op het terrein heeft terecht gezorgd voor veel groenelementen in het zonnepark zelf, maar dat lijkt ten koste te gaan van de groenelementen aan de randen van het park om deze in te passen in het landschap en aan het zicht te onttrekken. Daar staat namelijk niets meer over vermeld. Graag zouden we hier ook meer duidelijkheid over krijgen.

Reactie: Voor de ontheffing wordt enkel beoordeeld wat de effecten zijn op het functioneel leefgebied van de das en of de staat van instandhouding door middel van maatregelen niet in het geding komt. De maatregelen zijn dan ook gericht op het compenseren van effectief foerageergebied en bescherming van de dassenburchten. Dit wordt gerealiseerd door de realisatie van o.a. kwaliteitsgrasland en hagen. Bij onze beoordeling hebben wij de landschappelijke inpassing niet beoordeeld, dit onderdeel valt namelijk niet onder de toetsing voor een ontheffing soortenbescherming.

Ecologische corridor

Het zonnepark ligt nu precies tussen de ecologische zone langs het kanaal en de ecologische elementen aan de overzijde, waardoor deze 2 gebieden ecologische gescheiden worden. Graag zouden we zien dat deze 2 gebieden verbonden worden door een ecologische corridor.

Reactie: De ecologische zone is geen onderdeel van de beoordeling voor een ontheffing op grond van hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming.

Stichting Das&Boom en Stichting Valouwe Natuur**Staat van instandhouding**

In het ontwerpbesluit-Ontheffing wordt verwezen naar de gunstige staat van instandhouding (SVI) van de das omdat de wet daar een relevante betekenis aan toekent. Wij verschillen echter met u van mening over de uitleg van het betreffende wetsartikel. Tussen 1980 en heden steeg het aantal dassen in Nederland vanuit een dieptepunt van circa 1.200 stuks naar thans circa 7.000 stuks (Das & Boom, 2022). Op grond hiervan wordt de landelijke SVI als 'gunstig' beoordeeld (LNV, 2022). Onderzoek maakt echter duidelijk dat het aantal bewoonde dassenburchten op de Veluwe tussen 1995 en 2020 met 42% is afgenomen.

Artikel 3.8.5 lid c van Wet Natuurbescherming stelt dat eerst dan een Ontheffing op één van de verboden van de Wet Natuurbescherming 2017 kan worden verleend als 'geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan'. Deze formulering kan niet anders gelezen worden dan dat het niet gaat om behoud van een gunstige SVI van de soort als geheel (bijvoorbeeld in heel Nederland of heel Gelderland), maar om het behoud van een gunstige SVI van alle populaties (let op het meervoud) van die soort. Op grond van het voorgaande zijn wij van mening dat bij de beoordeling van de Ontheffingsaanvraag niet naar de Gelderse SVI gekeken moet worden maar op zijn minst naar de SVI van de populatie op de Veluwe.

Datum

4 april 2023

Zaaknummer

2021-009353

Blad

21 van 34

Dit is temeer zo omdat die populatie weinig tot geen connectiviteit heeft met andere Gelderse populaties van de das.

Reactie: Als onderdeel van de ontheffing worden er maatregelen genomen om de functionele leefomgeving van de das te behouden. Doordat deze maatregelen worden genomen wordt de gunstige staat van instandhouding niet aangetast. Hoewel het aantal dassenburchten op de Veluwe is afgenomen is er geen reden om aan te nemen dat de betreffende dassenburcht als gevolg van het zonnepark verdwijnt. Om ons hiervan te vergewissen, hebben we een monitoringsvoorschrift opgenomen in de ontheffing.

Uitgangssituatie compensatie

Wij stellen vast dat het ontwerpbesluit-Ontheffing uitgaat van 11,5 ha grasland en 7,7 ha bouwland binnen het plangebied zoals aangegeven in de compensatieberekening in tabel A. Bijzonder is dat in hetzelfde ontwerpbesluit op blz. 8 aangegeven staat dat in de zone van 500 meter rondom de hoofdburcht in het projectgebied sprake is van 22,1 hectare primair foerageergebied (grasland) en maar 1,6 ha secundair (bouwland) foerageergebied. Onze eigen raadpleging van www.boerenbunder.nl komt echter uit op 18,2 ha grasland en 1,2 ha bouwland binnen het plangebied. Dat betekent dat volgens onze berekening meer grasland verloren gaat en dus ook meer compensatie nodig is.

Datum

4 april 2023

Zaaknummer

2021-009353

Blad

22 van 34

Reactie: De oppervlaktes zoals aangegeven op bladzijde 8 en overgenomen uit het projectplan komen overeen met een zone van 500 meter rondom de dassenburcht. In de compensatieberekening is uitgegaan van de uitgangssituatie in 2019 binnen het plangebied. In 2019 bestond het plangebied voor 11,5 ha uit grasland en voor 7,65 ha uit maisland. Op basis van luchtfoto's uit het jaar 2019 en voorgaande jaren blijkt ook dat het gebruik van de percelen binnen (en buiten) het plangebied regelmatig verandert. Met behulp van deze luchtfoto's is een inschatting gemaakt van het gedeelte dat als secundair en primair foerageergebied moet worden aangemerkt. In onderstaande figuur is aangegeven wat wij als secundair foerageergebied classificeren. Dit komt overeen met het uitgangspunt van 7,65 ha.

Fruitboomgaard Herenboeren

Wij stellen verder vast dat u de aanplant van fruitbomen op het oorspronkelijke grasland van de Heerenboeren aanmerkt als een opwaardering, terwijl die fruitbomen ook vóór de ingreep al aanwezig waren en als zodanig tot de reeds aanwezige draagkracht van het gebied voor dassen behoorden. Het is daarom niet gerechtvaardigd om deze maatregel als winst op te voeren. Bovendien heeft de aanvrager in geen enkele manier bijgedragen aan de opwaardering van die gronden. Sterker nog, een deel van die gronden is sinds een paar jaar niet meer als primair foerageergebied voor de das aan te merken omdat een deel van het grasland al is omgezet in akkers. De overgebleven graslanden worden ook niet meer optimaal voor de das beheerd. Wij vragen u daarom de diverse uitgangspunten van uw berekeningen te verduidelijken.

Reactie: Zoals ook onderbouwd in onze reactie op de zienswijze 'Opwaardering perceel Herenboeren' is de fruitboomgaard recent aangelegd en is dit gebruik vastgelegd in een overeenkomst tussen aanvrager en Herenboeren,, terwijl de das al langer in het gebied voorkomt. De realisatie van de fruitboomgaard is daarom een terechte opwaardering voor de das. Daarnaast hebben we in onze reactie op de zienswijze 'Compensatie voor omzetten grasland naar tuinbouwgrond en varkensweide' aangegeven waarom de omvorming van andere delen geen negatieve gevolgen heeft voor de das.

Oppervlakte zonnepanelen

In het ontwerpbesluit-Ontheffing (blz. 8) wordt gesteld dat van de 20 ha plangebied slechts 7,8 ha bedekt zal zijn met zonnepanelen. Om te beginnen stellen we vast dat dat niet de indruk is die figuur 4 van het ontwerpbesluit-Ontheffing achterlaat. In die figuur lijkt sprake van een veel grotere bedekkingsgraad. We gaan er van uit dat die 7,8 ha desondanks klopt. Wij vragen u dit alsnog te bevestigen. Wel is onduidelijk waarom de compensatieberekening (Tabel A) vervolgens uitgaat van 7,1 ha bedekking door zonnepanelen. Wij verzoeken u ook dit verschil te verklaren. In diezelfde figuur 4 wordt een gebied aangegeven rondom de dassenburcht waar geen zonnepanelen worden geplaatst maar fruitbomen. Als er echter in tabel A wordt gekeken naar de aangegeven oppervlakte van het op te waarderen grasland rondom de burcht (12.843 m²) is uit te rekenen dat in werkelijkheid dit gebied maar in een straal van 20 meter rondom de burcht ligt. Het werkelijke compensatiegebied rondom de burcht is dus veel kleiner als dat op figuur 4 wordt aangegeven. Deze constatering wordt overigens ook door het ontwerpbesluit (blz. 11) bevestigd. Figuur 4 geeft dus een verkeerde voorstelling van zaken. Dit wordt ook nog bevestigd door het feit dat er in het ontwerpbesluit aangegeven wordt dat langs de bestaande greppels in het gebied hagen worden aangelegd. Op figuur 4 staan alleen nieuw aan te leggen hagen langs de west en noordgrens van het plangebied (waarbij aangegeven dient te worden dat er zich al voor een deel aan de westgrens en langs de zuidgrens een haag bevindt).

Reactie: De tekening omvat de geplande inrichting van het plangebied. Betreft de specifieke afmetingen en indeling wordt uitgegaan van de omschrijving zoals aangeleverd door de

initiatiefnemer en opgenomen in het besluit. Het oppervlak van de zonnepanelen hebben we in het besluit aangepast naar 7,1 ha overeenstemmend met de compensatieberekening.

Compensatieberekening

Genoemde Tabel A stelt dat vóór de aanleg van het zonnepark 15,7 ha ‘effectief foerageergebied’ beschikbaar is en dat dit areaal ná mitigaties en compensaties ruimschoots beschikbaar blijft. Wij achten dit een schromelijke overschatting. De berekening veronderstelt niet alleen dat het beheer van het grasland in de 3 meter brede stroken tussen de paneelrijen even wormenrijk grasland oplevert als het huidige begraasde en gemaaide, bemeste grasland, maar bovendien dat dassen zich zonder enige aarzeling tussen deze panelen zullen begeven. Daarvan is nog nooit gebleken in enig onderzoek. Van der Zee et al. (2019) maken daarvan weliswaar gewag maar een nadere analyse van de door hen aangehaalde bronnen geeft aan dat het in die referenties om waarnemingen van dassen buiten de paneelopstellingen ging. Wij staan daarom op het standpunt dat de inboeking van de grasstroken in Tabel A (overeenkomend met een ‘effectief foerageergebied’ van 2,7 ha) speculatief en voorbarig is, vooropgesteld dat de beperkte lichttoetreding en het beheer daar überhaupt tot even wormenrijk grasland leidt (ter overweging: met aaneengesloten paneelrijen zonder of met zo smal mogelijke tussenpaden is per saldo waarschijnlijk meer ‘effectief foerageergebied’ vrij te spelen dan met het huidige ontwerp).

Wij juichen de aanleg van hagen toe omdat dassen dekking behoeven en hagen de toegankelijkheid van graslanden daarmee vergemakkelijken. Overigens is niet navolgbaar waarom de relatieve voedselvoorziening van hagen en oevers 83% zou bedragen van die van begraasd en/of gemaaid en bemest grasland zelfs als de hagen volledig met besdragende soorten zouden worden ingeplant, leveren deze soorten namelijk maar in een zeer beperkt deel van het jaar voedsel aan dassen en is het eiwitgehalte (1-15% op drogestof basis) zeer laag in vergelijking met dat van regenwormen (55% op drogestof basis).

Voorts mist in het ontwerpbesluit-Ontheffing de onderbouwing van de premie van 4 ha ‘effectief foerageergebied’ die wordt toegekend aan de ‘opwaardering’ van bestaand grasland binnen het plangebied en het graslandperceel bij de Heerenboeren.

Tegen het mee- of doorzaaien in grasland van klaver bestaat geen bezwaar, maar van een positief effect op het aantal wormen van voor dassen relevante soorten (epigeïsche en anecische soorten) is nooit gebleken (Van Eekeren et al., 2009). De beschikbare literatuur geeft ook geen onderbouwing van uw suggestie dat het afzien van kunstmest en/of pesticiden bevorderlijk zou zijn voor de aanwezigheid van regenwormen. Pesticidengebruik op grasland beperkt zich tot het (vooralsnog toegestane) gebruik van Roundup bij eventuele graslandvernieuwing en Roundup heeft geen eenduidig negatief effect op regenwormen (Giesy et al., 2000; Gaupp-Berghausen et al., 2015; Pochron et al., 2020). Wat betreft het gebruik van ‘kunstmest’ kan zelfs worden opgemerkt dat bekalking juist een positief effect heeft op regenwormen. Hiervan gedwongen moeten afzien verlaagt de aanwezigheid van regenwormen alleen maar (Schröder & Vink, 2022).

De door de Provincie Gelderland gehanteerde tabel voor het berekenen van de benodigde compensatie is erg ingewikkeld en nauwelijks controleerbaar. Bovendien worden compensaties

dubbel opgevoerd. Zo wordt 6 ha grasland in zone rondom de panelen opgevoerd als compensatie terwijl er ook nog 3 ha compensatie opgevoerd wordt als opwaardering van datzelfde grasland.

Reactie: Bij de door de provincie gehanteerde compensatiemethodiek (zie Bijlage 3 in definitief besluit soortenonthefing) zijn we uitgegaan van hetgeen in het Kennisdocument Das (Bij12, 2017) is opgenomen over berekening van compensatie van foerageergebieden. In het Kennisdocument is op pagina 27 opgenomen ten aanzien van het nemen van verbeteringsmaatregelen:

- *Het aanleggen van (bemeste) graslanden (primair dassenleefgebied) met een oppervlakte van tenminste 50 procent van de oppervlakte van percelen die niet het hele jaar in gebruik zijn door de das (secundair foerageergebied zoals akkers, ruigten en dergelijke) dat verloren gaat.*
- *Het aanleggen van (lijnvormige) beplantingen, (hoogstam)boomgaarden, overhoekjes en dergelijke met een oppervlakte van tenminste 120 procent ten opzichte van de oppervlakte primair foerageergebied (vochtig grasland of bosjes) dat verloren gaat.*

Daaruit kunnen we afleiden:

- *Bemest permanent grasland (primair foerageergebied) scoort tweemaal zo hoog als bouwland (secundair foerageergebied; percelen beteeld met akkerbouwgewassen als mais, granen, suikerbieten en aardappelen).*
- *Lijnvormige beplantingen, (hoogstam)boomgaarden, overhoekjes en dergelijke scoren een factor $100/120 = 0,83$ ten opzichte van primair foerageergebied (grasland).*

Als we dus primair foerageergebied (bemest grasland en bosjes) een score van 100% toekennen, dan is de score voor secundair foerageergebied (akkerland) 50% en van beplantingen, (hoogstam)boomgaarden, overhoekjes en dergelijke een score van 83%.

Tenslotte is van belang dat wij in de provinciale rekenmethodiek een categorie 'kwaliteitsgrasland' ingevoerd hebben. Daar waar gangbaar bemest grasland volgens het kennisdocument 100% scoort, vinden wij dat grasland dat gedurende de looptijd van het zonnepark gegarandeerd grasland blijft, dat ingezaaid wordt met (extra) klaver, bemest wordt met vaste stalmest, beweid wordt door rundvee of schapen en een kleinschalig karakter heeft door aanplanten van houtwallen of heggen, een score van 150% "verdient". Dus een deel van de compensatie kan worden ingevuld, door opwaardering van gangbaar grasland of bouwland tot kwaliteitsgrasland.

Het gebied waar sprake is van opwaardering is inderdaad twee keer opgenomen in de compensatieberekening. Dit gebied is echter eerst met een score van 100% gehanteerd en

Datum

4 april 2023

Zaaknummer

2021-009353

Blad

26 van 34

vervolgens is een opwaardering van 50% apart opgenomen in de tabel. Dit komt opgeteld overeen met de factor van 150% die aan kwaliteitsgrasland wordt toegekend.

Opwaardering bouwland

Ook merken we op dat u de omzetting van 2 ha bouwland in grasland inboekt als een winst van 2 ha 'effectief foerageergebied'. Dit moet gebaseerd zijn op een rekenfout. Die omzetting gaat immers per definitie gepaard met 'verlies' van 2 ha bouwland die ook nu al voor de dassen beschikbaar zijn. Overeenkomstig het Kennisdocument Das (BIJ12, 2017), verhoudt het voedselaanbod van bouwland en grasland zich als 1:2, zodat de werkelijke netto winst aan 'effectief foerageergebied' ten gevolge van de omzetting van 2 ha bouwland niet 2 maar 1 ha bedraagt.

Reactie: Er wordt ten noorden van het plangebied een perceel van 2 ha bouwland (die wij rekenen als 50%-foerageergebied) omgezet naar kwaliteitsgrasland (met een score van 150%). In de compensatieberekening is daarom terecht uitgegaan van een toename van 100% ten opzichte van de uitgangssituatie.

Bereikbaarheid compensatiegebied

In een weloverwogen inrichtingsplan zou je verwachten dat het nieuwe compensatiegebied ook makkelijk te bereiken is voor de das. In het voorliggende inrichtingsplan wordt de verbinding tussen de dassenburcht en de noordelijk van het plangebied gelegen graslanden (inclusief het nieuwe compensatiegebied) vrijwel volledig afgesloten door de aanleg van zonnepanelen.

Reactie: bij de inrichting van het zonnepark is rekening gehouden met de realisatie van ecologische corridors. Deze corridors zijn nu deels al aanwezig en zorgen ervoor dat er een open verbinding is/blijft tussen de dassenburcht en het gebied ten noorden en westen van het zonnepark.

Monitoring

In het voorgaande benadrukten wij dat beheer (beweiden, maaien, de aard en hoeveelheid organische mest) zeer bepalend zijn voor het welslagen van de compensaties en mitigaties. Wij achten het daarom niet verdedigbaar dat pas twee jaar na aanleg van het zonnepark een eerste monitoringsrapport behoeft te worden overlegd en dat vervolgens weer twee jaar gewacht mag worden met het volgende rapport.

Reactie: In de voorschriften 19 en 20 hebben we opgenomen dat er eens in de 2 jaar een monitoringsrapport moet worden aangeleverd. De resultaten van deze monitoring moeten bij de provincie Gelderland worden aangeleverd en zijn bedoeld om te controleren dat de getroffen maatregelen de functionaliteit van de dassenburcht waarborgen. Ons inziens is een termijn van 2 jaar voldoende om dit te waarborgen, omdat dassen het hele jaar door van dezelfde burchten gebruik maken en vrij honkvast zijn.

Beheerplan

Het ontwerpbesluit-Ontheffing geeft aan dat de initiatiefnemer verantwoordelijk is voor een deugdelijk beheer van de compensatielocaties zodat deze locaties omgevormd worden tot een optimaal dassenfoerageergebied (blz. 7 voorwaarde 19). Bijzonder is het daarom dat een door de Provincie Gelderland getoetst beheerplan voorafgaande aan de werkzaamheden niet tot de voorwaarden behoort.

Reactie: Voorschrift 21 verplicht de initiatiefnemer om een monitoringsopzet aan te leveren, waarin ook het beheer is opgenomen. Op deze manier wordt gegarandeerd dat het beheer in overeenstemming is met de beoogde opwaardering.

Mitigatie vooraf

Verder wordt in het ontwerpbesluit met recht gesteld dat de beschikbaarheid van optimaal foerageergebied cruciaal is (blz. 7, voorwaarde 22). Het verbaast ons daarom dat het ontwerpbesluit-Ontheffing slechts verlangt dat alleen de singels vóór aanleg van de panelen worden gerealiseerd en deze eis geen betrekking heeft op het vooraf realiseren van andere mitigaties en compensaties. Dit is temeer relevant omdat de omzetting van bouwland in grasland en de overstap van drijfmest naar vaste mest niet onmiddellijk tot een groter aanbod van regenwormen leidt. Die transitie kost minstens een jaar. Wij zijn dan ook van mening dat voorwaarde 22 op meer dan alleen de singels betrekking zou moeten hebben.

Reactie: Voorwaarde 22 zou volgens indieners ook betrekking moeten hebben op bouwland dat omgezet wordt naar (kwaliteits-)grasland. Wij zijn akkoord met het tegelijkertijd omzetten van bouwland naar grasland, samen met de andere aanlegwerkzaamheden. Ten aanzien van de aanleg van singels op en rond voormalig bouwland, is het van belang dat dat gebeurt vóórdat er gras wordt ingezaaid, omdat anders het pas gezaaide grasland weer beschadigd wordt

Passeerbaarheid hekwerk

Wat betreft de passeerbaarheid van hekwerken voor dassen geeft het ontwerpbesluit-Ontheffing tegenstrijdige oplossingen. Op blz. 10 wordt voorgesteld om de passeerbaarheid van hekwerken voor dassen tot 'bepaalde plekken' te beperken in verband met wolven. Das&Boom heeft echter een sterkere voorkeur voor de in tabel 3 beschreven mitigerende maatregel, waarbij het raster over de gehele lengte (met uitzondering van de zuidzijde) 20 cm boven het maaiveld wordt geplaatst. Dit om de dassen in een zich sterk gewijzigde situatie zo veel mogelijk vrijheid te geven bij hun keuze van nieuwe migratieroutes.

Reactie: Het hekwerk wordt aan de noord- en westzijde 20 cm boven het maaiveld geplaatst zodat de das over de gehele lengte kan migreren. Ad. 1 is op dit punt aangepast.

Datum

4 april 2023

Zaaknummer

2021-009353

Blad

28 van 34

CONCLUSIE

Gelet op het voorgaande leiden de ingebrachte zienswijzen niet tot een wijziging van de inhoud en strekking van de ontheffing en kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u erop dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Datum

4 april 2023

Zaaknummer

2021-009353

Blad

29 van 34

BIJLAGE 2: Overzicht plangebied

Figuur 1: Plangebied zonnepark Wenumseveld aangegeven met rood kader (Van der Shuis en Gerritsma, 2021).

Datum

4 april 2023

Zaaknummer

2021-009353

Blad

30 van 34

Bijlage 3: Overzicht van mitigerende maatregelen

Figuur 2: Luchtfoto van compensatiegebied buiten het plangebied ter grootte van 2,2 ha, gelegen ten zuiden van de Papegaaiweg (groen gearceerd gebied: mais wordt kwaliteitsgrasland/ blauw lijn: haag).

Datum

4 april 2023

Zaaknummer

2021-009353

Blad

31 van 34

Figuur 3: Luchtfoto van compensatiegebied buiten het plangebied ter grootte van 2 ha (waarvan 33% wordt gebruikt voor opwaardering), gelegen ten westen van de Wenumseveldweg (rood gearceerd gebied: rijen fruitbomen met gras op terrein Herenboeren).

4 april 2023

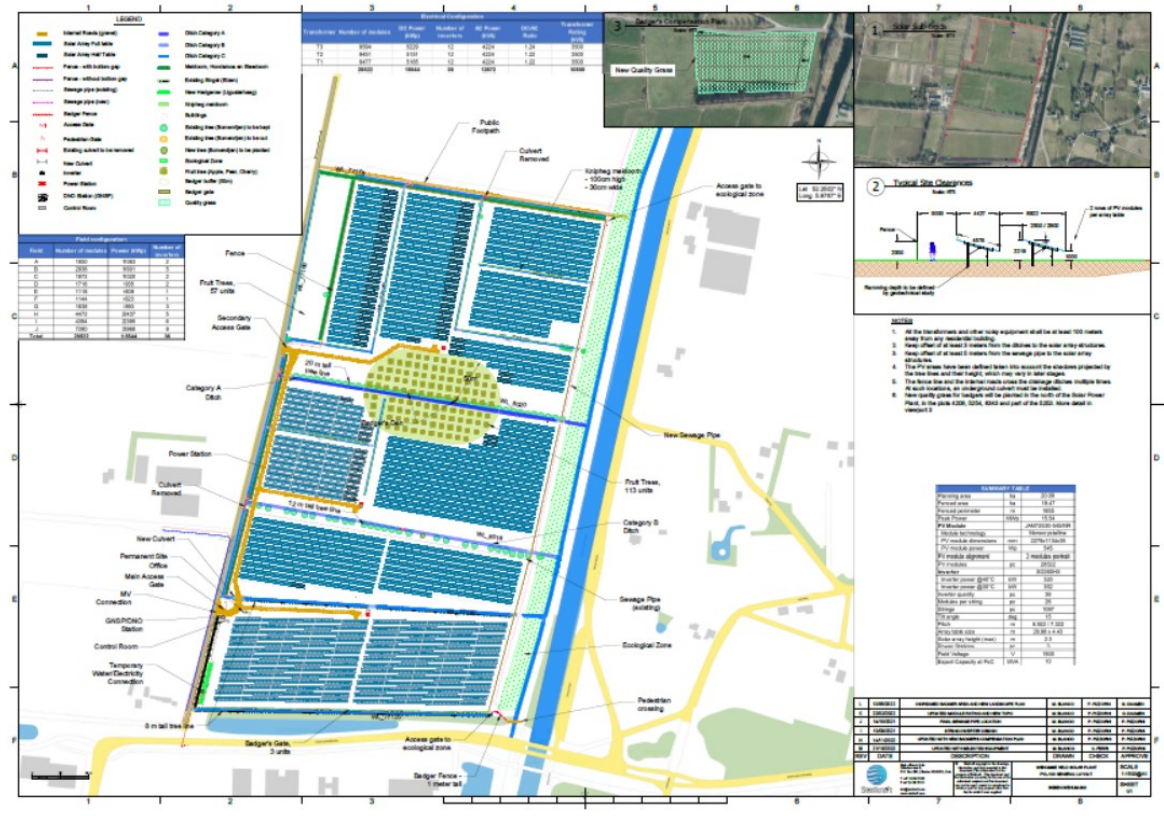
Zaaknummer

2021-009353

Blad

32 van 34

Figuur 4: Overzicht van inrichting van het zonnepark Wenumseveld (binnen het plangebied).

Tabel A: Berekening van compensatieopgave van zonnepark Wenumseveld.

1. Berekening van effectief foerageergebied binnen plangebied vóór installatie van panelen				
Areaal	Score foerageergebied	Opmerking	Oppervlakte in m2	Totaal effectief foerageergebied in m2
Totaal plangebied binnen rode contouren			195.739	
waarvan bemest grasland	100%		115.190	115.190
waarvan akkerland	50%		76.549	38.275
waarvan houtwal en heg	83%		4.000	3.320
Totaal effectief foerageergebied in m2 vóór installatie van panelen			195.739	156.785
2. Berekening van effectief foerageergebied in plangebied ná installatie van panelen				
	Score	Opmerking	Oppervlakte in m2	Totaal effectief foerageergebied in m2
Oppervlakte onder de panelen	0%	Netto oppervlak onder zonnepanelen (ook klaver, schapen, geen kunstmest, kort gehouden)	71.384	0
Grasstroken tussen de panelen ca. 3 m, waardoor bewerkbaar met trekker	100%	Ruimte tussen de panelen ca. 3 m	10.000	10.000
Grasstroken tussen de panelen 2.5 m, niet bewerkbaar met trekker	50%	Ruimte tussen de panelen 2.5m, (smaller dan 3.0m dus 50%)	34.694	17.347
Hagen, smal en breed	83%	Smalle en brede hagen 1925 m x 0.3m en 783 m x 4m	3.710	3.079
Onderhoudspaden	0%	Onderhoudspaden van halfverharding dus 0%	3.140	0
Natuurvriendelijke oevers minus wateroppervlakte	83%	Ecologische zone	13.305	11.043
Grasland in zone rondom panelen tot aan onderhoudspad	100%	Alle oppervlakte grasland buiten opstelling van zonnepanelen (excl. stoken tussen panelen)	59.506	59.506
Watergangen	0%	Geen wijziging		-

Datum

4 april 2023

Zaaknummer

2021-009353

Blad

34 van 34

Subtotaal binnen plangebied (excl. opwaardering)			195.739	100.975
Opwaarderingen grasland binnen plangebied				
Kwaliteitsgrasland (klaver, schapen, geen kunstmest, kort gehouden) + fruitbomen	50%	Rondom de burcht	12.843	6.422
Kwaliteitsgrasland (klaver, schapen, geen kunstmest, kort gehouden) + smalle hagen voor geleiding naar andere gebieden	50%	Naast sloten en hekwerk	46.663	23.332
Subtotaal binnen plangebied			195.739	130.728
Opwaardering buiten plangebied	Score			Totaal effectief foerageergebied in m2
Aankoop gronden 4209, 5253 (deels) , 5254 en 8343 met een totale grootte van 1.9785 ha	100%	Omvorming van akkerland naar kwaliteitsgrasland	22.285	22.285
Opwaardering compensatieperceel 1 Herenboeren	50%	Aanplant fruitbomen Herenboeren (50% opwaardering)	6.000	3.000
Subtotaal compensatie buiten plangebied				25.285
Totaal binnen en buiten plangebied na aanleg zonnepark				156.013
Tekort berekend effectief foerageergebied (=verschil vóór en ná)				-771